

שבעת מרכיבי הפעולה במסע בצופים

משימת מסלול - למידה בהתנסות

"הסוד לחינוך איכותי הוא לגרום לכל חניך ללמוד בכוח עצמו במקום להאביס אותו בידע" (רוברט באדן פאוול, "צופיות לבני הנעורים")

זמן משימת מסלול הוא זמן המוקדש לתכנון פרויקט ולביצוע שלו - החניכים בוחרים משימה שהם רוצים לקחת על עצמם ויוצאים לתהליך משותף שבו הם מתנסים, עושים ומגלים שגם הם יכולים להפוך רעיון למציאות.

בכל פעולה שנייה במסלול, הקבוצה תבחר נושא שמעניין אותה ותחליט על פרויקט שקשור אליו, תתכנן אותו וביחד תוציא אותו לפועל.

למידה מבוססת פרויקטים היא למידה המשולבת בעשייה מתחילתה ולכל אורכה, כשהדגש בה הוא התהליך החינוכי שחווים היחיד והקבוצה. תהליך העבודה על משימת מסלול בנוי משלושה שלבים עיקריים: חיפוש, העמקה, הפקה.

הסבר מורחב על משימת המסלול תוכלו למצוא בהמשך הערכה.

לקריאה נוספת על למידה מבוססת פרויקטים:

זמן מפקד - התכנסות

"דברים רבים מצחיקים אותי, אבל הם מצחיקים פי כמה כשאנחנו צוחקים יחד" (לא ידוע)

במפקד נפגשת כלל קהילת השבט, הגדוד או הקבוצה למסדר מסורתי, לשמוע ולהשמיע רעיונות, לשיר, לחוות חוויות משותפות ולהציג משימות מסלול. את מפקד הפתיחה מלווים ערכים של סבלנות ואיפוק, ציות והערכה, שמזכירים כי לעתים יש להתגבר על "מה שבא לי" ולעשות כי צריך. המפקד מייצר עקביות ונותן מסגרת. הפתיחה הפורמאלית ואווירת המשמעת היא שמאפשרת לנו להיות משוחררים, חופשיים וביקורתיים בשאר הפעילות.

לקריאה נוספת על מפקד ומשמעותו:

פעילות התוכן - חווית למידה ערכית

"אני חושב משמע אני קיים" (רנה דקארט, "מאמר על המתודה")

בפעילות תוכן הקבוצה הופכת לקהילת חשיבה ומעמיקה בשאלה אחת. הדיון מעמיד במרכז את השאלה, ולא את היכולת לספק "תשובות נכונות", ולמעשה הופכת את היחסים בקבוצה לדיאלוגיים.

"השאלה היא פעילות יצירתית על פי טבעה, אולי היצירתיות האנושית בהתגלמותה. שאלות הן המצאות אנושיות; הן אינן קיימות בעולם כמו מושאים אחרים - למשל, אבנים, בתים או אנשים. במקום שבו יש ידע, היו פעם שאלות, אך השאלות התאבנו ונשכחו, והידע נמסר כשהוא מנותק מהן. אנו מחשיבים יותר את תהליך הלמידה שהשאלה מעוררת, את המסע למציאת/המצאת התשובה, מאשר את התשובה עצמה"

(מתוך המאמר "הפדגוגיה של השאלה" מאת יורם הרפז, 2000)

הערה למדריך: כל הנספחים המלווים את פעילויות התוכן זמינים בשבילך באתר האינטרנט התנועתי, תחת מרכז ההדרכה הוירטואלי.

לקריאת המאמר:

זמן צופיות - צופיות מעשית

"שמעתי-שכחתי // ראיתי-זכרתי // עשיתי-הבנתי" (רוברט באדן פאוול, "צופיות לבני הנעורים")

זמן הצופיות מוקדש ללימוד מיומנויות צופיות, או לחוויות צופיות. מיומנות יכולה להיות לרוגמה הקמת מדורה, וחוויה יכולה להיות בישול צופי על אותה מדורה שלמדנו להקים.

המסע בצופים עמוס בהמון מיומנויות וחוויות צופיות שמותאמות לגיל, לזמן בשנה ולמפעל הצופי שעומד להגיע והן מחולקות לחמישה תחומים: מחנאות, שדאות וטבע, עמלנות וחבל, התמצאות ועזרה ראשונה.

זמן עצירה - ניצול הזדמנויות חינוכיות

"החיים זה מה שקורה כשאתה עסוק בלתיכנן תכניות אחרות" (ג'ון לנון).

זמן עצירה הוא מצב בו המדריך נותן קדימות ועדיפות לאירועים המתרחשים כאן ועכשיו, על פני התכנון המקורי. לעצירה מעין זו, ערך מוסף, בכך שמלמדת ומעודדת התבוננות עצמית, רגישות לעצמך ול"אחר" ולמצבים אנושיים.

המדריך הוא זה שיבחן האם להמשיך בפעילות המתוכננת או לעצור ולאפשר לקבוצה להתייחס להתרחשות. זמן עצירה יבוא על חשבון זמן אחר בפעולה, ולאחר הפעולה, המדריך יחליט מה לעשות עם החלק שהזיז.

זמן משחק - החיים כמגרש משחקים

"החינוך היעיל ביותר הוא לתת לילדים לשחק בדברים נפלאים" (אפלטון)

זמן בפעולה שבו פשוט משחקים.

"...משחק הוא דרך יעילה מאוד ללמידת כישורים חברתיים, כי הוא נעשה ברצון. המשחקים תמיד רשאים לפרוש, ואם הם לא מרוצים הם אכן יפרשו. כל מי שמתנתף במשחק יודע את זה, ולכן המטרה, מבחינת כל שחקן שרוצה לשמר את המצב הזה, היא לספק את הצרכים והרצונות שלו, אך בה בעת לספק גם את אלה של השחקנים האחרים, כדי שהם לא יפרשו. צפו בכל קבוצת ילדים בשעת משחק ותראו הרבה משא ומתן ופשרות.

הכלל החשוב ביותר במשחק בחברה אינו 'אל תעשה לחברך מה ששנוא עליך', אלא משהו מורכב הרבה יותר: 'עשה לחברך מה שאהוב עליו'. לשם כך, עלינו לראות את הדברים מנקודת מבטם של אחרים. ילדים מתאמנים גם בזה כשהם משחקים בחברה."

(קטעים מתוך המאמר "תנו לילדים לשחק", מאת פיטר גריי)

לקריאת המאמר:

נקודת מבט - ללמוד יחד את המציאות ולגבש את דעתי עליה.

"אינני מפחד מעריצותם של הרעים, אלא מאדישותם של הטובים"

(מרטין לותר קינג)

מעורבות והשפעה חברתית עוברת דרך עיצוב דעה שנולדת מתוך היכרות עם המציאות. נקודת מבט פותחת עבור המדריך חלון הזדמנויות לטיפול בעניין שנמצא בכותרות בתקופה האחרונה, אירוע היסטורי, נושא אקטואלי שהמדריך חש צורך לעסוק בו, או כל פעילות אחרת שמתכתבת עם המציאות, **שיש בה דילמה ערכית** והיא נוגעת לחייו ולחיי החניכים.